

Лілія ПАЦАЛЮК,
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка (м. Тернопіль)*

ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФОТОХУДОЖНИКІВ У ПРОЦЕСІ СИСТЕМНО ОРГАНІЗОВАНОЇ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Сформований стиль професійної діяльності майбутніх фотохудожників є запорукою конкурентоздатності на ринку праці. Уніфіковані розвідки з означеної проблеми дають підстави стверджувати, що «загальноновизнаними формальними ознаками індивідуального стилю можна вважати такі: стійка система прийомів і способів діяльності; ця система обумовлена певними особистими якостями; ця система є засобом ефективного пристосування до об'єктивних вимог» [3, с. 159].

У теорії наукової думки представлені психологічні чинники формування індивідуального стилю. До них належать емоційна налаштованість суб'єкта (темперамент, рівень стресостійкості тощо), система ціннісних орієнтацій, тобто норм, настанов, ідеалів, а також самооцінка та особистісна саморегуляція. Домінуючим серед мотивів вважають емоційну налаштованість.

Досліджуючи цю проблему, О. Лавренєва та О. Крупський констатують наступне: «Стиль професійної діяльності є, водночас, і чинником і наслідком індивідуального професійного розвитку індивіда, провідну роль у якому відіграють емоційні фактори та система професійних ціннісних настанов. Тож у процесі становлення індивідуального стилю професійної діяльності доцільно враховувати індивідуально-психологічні особливості майбутніх фахівців, запроваджувати засоби комплексної диференціації з метою розвитку адекватної самооцінки та настанов у виконанні трудових дій, цілеспрямовано формувати систему раціональних трудових прийомів, створювати на заняттях позитивний мікроклімат, атмосферу співтворчості та співпраці, що забезпечить закріплення оригінальних способів здійснення професійної діяльності» [1, с. 46].

Таке трактування процесу становлення індивідуального стилю професійної діяльності вказує на те, що його формування потребує

врахування індивідуально-психологічних особливостей. Водночас, основним у цьому процесі є оптимальний вибір освітніх компонентів, завдяки яким формується індивідуальний освітній розвиток здобувача вищої освіти задля досягнення відповідного рівня компетентності, визначеного стандартом вищої освіти України 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» (бакалавр).

У стандарті вищої освіти визначено наступні компетентності фотохудожника: високий рівень виконавської майстерності, здатність створювати та реалізувати власні художні концепції у творчо-виробничій діяльності, здатність спостерігати, відбирати, розрізняти, типологічно доцільно компонувати, цілеспрямовано формувати і використовувати інформаційний, виразний, образний рівні аудіовізуального твору [4]. Згідно з вимогами стандарту проєктуються доцільні освітні компоненти, прогнозується етапність їх реалізації та зв'язок між компонентами.

В освітньо-професійній програмі «Фотомистецтво та візуальні практики» Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка впроваджено наступні освітні компоненти: «Вступ до фаху», «Техніки та технології фотомистецтва», «Мікро- та макрозйомка», «Панорамне фото», «Портретна фотографія», «Постановочне фото», «Художнє фото», «Фешн фото», «Перформативна зйомка», «Колаж» [2]. Кожен з освітніх компонентів логічно доповнює один одного. На це вказує аналіз структурно-логічної схеми та матриці відповідності програмних компетентностей.

Так, «Вступ до фаху» здобувачі опановують у першому семестрі. Мета цього освітнього компоненту – розширити уявлення здобувачів про специфіку обраного фаху. Інші компоненти сприяють поступовому зануренню у фах, пошуку «власної ніші» у подальшій фаховій діяльності. «Техніки та технології фотомистецтва» логічно продовжує навчання фахівця, що дає можливість розвитку індивідуально-психологічних особливостей, а саме: високого рівня виконавської майстерності, здатності створювати і реалізовувати власні художні концепції у творчо-виробничій діяльності, здатності здійснювати професійну діяльність, застосовуючи сучасні досягнення науки та техніки тощо.

Важливими в досліджуваному аспекті є дисципліни «Мікро та макро зйомка», «Панорамне фото». Опановуючи їх, здобувачі вищої освіти

розширюють власні компетентності, зокрема, «здатність інтерпретувати художній образ аудіовізуальними засобами» [2].

Освітні компоненти «Панорамне фото», «Портретна фотографія», «Постановочне фото», «Художнє фото», «Фешн фото» можна вважати персоналізованими, оскільки при вивченні саме цих дисциплін з'являється розуміння різноманітності напрямів фаху та первинне усвідомлення саме того напрямку, який найкраще відповідає особистісним якостям майбутніх фотомитців.

Вагому роль в означеному аспекті відіграє навчальна й арт-проектна практики, які зорієнтовані на формування високого рівня виконавської майстерності, формування умінь створювати, відповідно, і реалізовувати власні художні концепції тощо. Практична складова сприяє повноцінному формуванню індивідуального стилю професійної діяльності фотохудожників.

Отже, вдало спрогнозовані освітні компоненти, системне їх упровадження в освітній процес є дієвим засобом формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх фотохудожників.

Список використаних джерел:

1. Лавренєва О., Крупський О. Психолого-педагогічні засади формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх фахівців. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. Педагогічні науки*. Дніпро, 2022. № 2 (24). С. 41–49.
2. Освітньо-професійна програма «Фотомистецтво та візуальні практики». URL: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/osvitni_prohramy/bakalavr/arts/021_2024.pdf (дата звернення: 10.10.2024).
3. Перепелиця О. Формування індивідуального стилю художньо-творчої діяльності майбутнього педагога-гуманітарія як педагогічна проблема вищої освіти. *European Humanities Studies: State and Society*. 2019. Issue 1 (I). P. 156–165.
4. Стандарт вищої освіти України 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» (бакалавр). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/021-Audioviz.myst-vyro-n-bakalavr.28.07.pdf> (дата звернення: 10.10.2024).